

Sygn. akt II KK 226/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **A. K.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 13 lipca 2022 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 11 lipca 2016 r., sygn. akt IV K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem łącznym z dnia 11 lipca 2016 r., sygn. akt IV K [...], wydanym wobec **A. K.**, skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 kwietnia 2004 r., sygn. akt V K 421/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 22 stycznia 2004 r., na karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości

- jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;
2. Sądu Rejonowego w W. z dnia 16 sierpnia 2004 r., sygn. akt IX K 977/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 18 maja 2004 r., na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;
 3. Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 września 2004 r. sygn. akt III K 541/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 15 lutego 2004 r., na karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;
 4. Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 września 2004 r., sygn. akt V K 2160/03, za przestępstwo z art. 222 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 lipca 2003 r., na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;
 5. Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 listopada 2004 r., sygn. akt VIIIK 1539/04 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 10 kwietnia 2004 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 listopada 2006 r., sygn. akt III Ko 926/06, zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności;
 6. Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 grudnia 2004 r, sygn. akt IV K 1476/04, za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 stycznia 2004 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wymiarze 350 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, zobowiązano oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 13 czerwca 2006 r., sygn. akt III Ko 554/06, zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 stycznia 2005 r, sygn. akt V K 818/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 czerwca 2004 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł; postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 kwietnia 2006 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności;
8. Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 lipca 2005 r., sygn. akt IX K 1178/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 20 czerwca 2004 r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
9. Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 września 2005 r., sygn. akt IX K 1618/04, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 11 sierpnia 2004 r., na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;
10. Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 października 2005 r., sygn. akt V K 1833/05, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 lipca 2005 r., na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym;
11. Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 października 2005 r., sygn. akt III K 1726/05, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 5 września 2005 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat; na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzono karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł; postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 lutego 2007 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności;
12. Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 stycznia 2005 r., sygn. akt III K 1294/06,

za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 27 września 2003 r., na karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł;

13. Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 stycznia 2006 r., sygn. akt III K 751/06, za dwa przestępstwa:

I. z art. 226 § 1 k.k. popełnione w dniu 13 kwietnia 2005 r., na karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, II. z art. 222 § 1 k.k. popełnione w dniu 13 kwietnia 2005 r., na karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, za które wymierzono karę łączną grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;

14. Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 czerwca 2006 r., sygn. akt VIII K 30/06, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 19 listopada 2005 r., na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

15. Sądu Rejonowego W. z dnia 27 lutego 2007 r., sygn. akt IV K 517/06 za dwa przestępstwa: I. z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 28 stycznia 2004 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, II. z art. 160 § 1 k.k. popełnione w dniu 28 stycznia 2004 r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz na karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności;

16. Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 października 2007 r., sygn. akt III K 419/07, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 2 marca 2007 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności;

17. Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 października 2007 r., sygn. akt III K 1062/07, za dwa przestępstwa z art. 278 § 1 k.k.: I. popełnione w dniu 28 lutego 2004 r., II. w dniu 13 maja 2004 r., na kary jednostkowe po 1 roku pozbawienia wolności oraz na karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia

wolności;

18. Sądu Rejonowego w O. z dnia 14 lipca 2011 r., sygn. akt II K 368/10, za dwa przestępstwa z art. 209 § 1 kk.: I. popełnione w okresie od maja 2004 r. do 8 marca 2006 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, II. w okresie od 5 września 2006 r. do dnia 17 maja 2007 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, za które wymierzono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat;
19. Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt IV K 137/13 za przestępstwo z art. 18 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 272 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w bliżej nieustalonym miejscu i czasie jednak nie później niż do dnia 16 maja 2007 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

przy czym:

1. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 marca 2011 r., sygn. akt III K [...], połączono:
 1. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt.: V, VI, XV i XVII (za czyn I) i wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności;
 2. kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt.: I, III, IV, V, VI, XII i XV i wymierzono karę łączną grzywny w wymiarze 460 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;
 3. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt.: VII, VIII i XVII (za czyn II) i wymierzono karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;
 4. kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt.: II, VII i IX i wymierzono karę łączną grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;

orzekł:

- I. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr

2015, poz. 396), połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach opisanych w pkt.: XVIII i XIX i w ich miejsce wymierzył A. K. karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 69 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 2015, poz. 396), warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności na okres 4 lat próby;

1. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., umorzył postępowanie w zakresie wydania wyroku łącznego, co do kar:
 2. pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt V, VI, XV oraz kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej za czyn I w wyroku opisanym w pkt. XVII;
 3. pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt.: VII, VIII oraz kary jednostkowej pozbawienia wolności orzeczonej za czyn II w wyroku opisanym w pkt. XVII;
 4. grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt.: I, III, V, VI, XII i XV;
 5. grzywny orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt.: II, VII i IX;
 6. w pozostałym zakresie wyżej wymienione wyroki pozostawił do odrębnego wykonania;
- IV. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, przejmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone w ustawowym terminie i uprawomocniło się w dniu 18 sierpnia 2016 r., w pierwszej instancji (k. 119 - 123).

Kasację od tego orzeczenia, na korzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny zarzucając:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, to jest art. 572 k.p.k., art. 75 § 4 k.k. i art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), poprzez objęcie węzłem kary łącznej (w pkt. I) - dwóch kar po 8 miesięcy pozbawienia wolności każda, które utworzyły karę łączną 1 roku

pozbawienia wolności orzeczoną wobec A. K. z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby wyrokiem Sądu Rejonowego w O., sygn. akt II K 368/10 pomimo, że kary te nie podlegały łączeniu, z uwagi na niemożność zarządzenia wykonania kary łącznej, w skład której weszły wskazane kary jednostkowe, wobec upływu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby, co obligowało Sąd do umorzenia postępowania w tym zakresie;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) i art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., poprzez niepołączenie kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wobec A. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 października 2007 r., sygn. akt III K 419/07, z karą rodzajowo tożsamą - 4 miesiące pozbawienia wolności, wymierzoną wyrokiem Sądu Rejonowego dla W., sygn. akt IV K 137/13, za popełnienie przestępstwa w dniu 16 maja 2007 r., a więc przed dniem wydania wyroku w sprawie o sygn. akt III K 419/07, pomimo istnienia warunków do objęcia tych kar węzłem kary łącznej, a nadto poprzez niewydanie jakiegokolwiek rozstrzygnięcia odnośnie pierwszego z wymienionych skazań (o sygn. akt III K 419/07).

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla W..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, należało więc rozpoznać ją w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnić w całości.

Na wstępie należy wskazać, że brak uzasadnienia wyroku łącznego znacznie utrudnia prześledzenie motywów, jakimi kierował się Sąd przy jego wydaniu. Niemniej jednak, zarówno z jego treści, jak i braku możliwości ukształtowania kary łącznej na podstawie obecnie obowiązujących unormowań jednoznacznie wynika, iż Sąd stosował w przedmiotowej sprawie przepisy obowiązujące do dnia 30 czerwca 2015 r.

Jak słusznie dostrzega skarżący objęty wyrokiem łącznym - wyrok Sądu

Rejonowego w O. z dnia 14 lipca 2011 r., sygn. akt II K 368/10, uprawomocnił się z dniem 15 października 2011 r., a więc z tą datą rozpoczął się bieg 4-letniego okresu próby, na jaki wykonanie kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności zostało warunkowo zawieszone. Okres próby zakończył się z dniem 15 października 2015 r. i zgodnie z art. 75 § 4 k.k., kara ta mogła być zarządzona do wykonania nie później niż do upływu 6 miesięcy od jego zakończenia, czyli do dnia 15 kwietnia 2016 r. W tym terminie jednak nie zarządzono wykonania przedmiotowej kary łącznej. Tak więc, w dniu orzekania w przedmiocie wydania kolejnego wyroku łącznego, to jest w dniu 11 lipca 2016 r. kara łączna 1 roku pozbawienia wolności - a więc i wchodzące w jej skład kary jednostkowe po 8 miesięcy pozbawienia wolności - nie mogły już być wprowadzone do wykonania.

Kwestie te były już przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, który wskazywał, że „wydaniu wyroku łącznego sprzeciwia się sytuacja, gdy kara wymierzona za pozostające w realnym zbiegu przestępstwo, w czasie orzekania w przedmiocie kary łącznej nie mogła być już wykonana i nigdy do wykonania nie może zostać wprowadzona. Taka sytuacja niewątpliwie zachodzi w przypadku określonym przez art. 75 § 4 k.k., tj. gdy upłynie 6 miesięcy od zakończenia okresu próby”. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., sygn. akt IV KK 363/17, Lex nr 2261744).

Nie ulega wątpliwości, że w tej sytuacji brak było podstaw określonych w art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), do objęcia węzłem kary łącznej dwóch kar jednostkowych po 8 miesięcy pozbawienia wolności, z wyroku Sądu Rejonowego w O. o sygn. akt II K 368/10. Sąd obejmując wskazane kary węzłem kary łącznej rażąco naruszył przepisy prawa materialnego, to jest art. 75 § 4 k.k. i art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), co miało istotny wpływ na treść wyroku łącznego, gdyż wprowadził *de facto* do wykonania dwie kary po 8 miesięcy pozbawienia wolności, których zarządzenie wykonania było prawnie niedopuszczalne.

Jako oczywiście zasadny jawi się także drugi zarzut kasacji. Niewątpliwie z

treści orzeczeń o sygn. akt: III K 419/07 i IV K 137/13 wynika, że istniały przesłanki do utworzenia węzła kary łącznej pozbawienia wolności, a mianowicie do połączenia dwóch kar tego samego rodzaju, z których pierwsza - kara 1 roku pozbawienia wolności została orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 października 2007 r., w sprawie III K 419/07, zaś druga z nich - kara 4 miesięcy pozbawienia wolności, wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt IV K 137/13, została wymierzona za popełnienie przestępstwa w bliżej nieokreślonym czasie, jednak nie później niż do dnia 16 maja 2007 r., a więc przed wydaniem pierwszego z wymienionych wyroków, co przesądziło, że pozostawały one ze sobą w realnym zbiegu. Przedstawione uchybienie Sądu stanowiło rażącą obrazę art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), a z uwagi na fakt, iż w sentencji wyroku nie zawarto żadnego rozstrzygnięcia odnośnie pierwszego z opisanych skazań, również i rażącą obrazę art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., co miało istotny wpływ na treść wyroku.

Stwierdzone uchybienia skutkować musiały uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla w W. (art. 537 § 2 k.p.k.).

W postępowaniu ponownym Sąd Rejonowy obowiązany będzie uwzględnić przedstawione wyżej zapatrywania prawne i wydać orzeczenie z wyeliminowaniem sygnalizowanych wyżej uchybień oraz w granicach przekazania (art. 442 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.), a także w oparciu o przepisy obowiązujące do dnia 1 lipca 2015 r. (art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 396) - mając na uwadze, że kasacja została wniesiona na korzyść skazanego (art. 443 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[as]